

Ieteikumi iekļaujošai vērtēšanai izglītības iestādēs

Izglītības attīstības pamatnostādņēs 2014. – 2020.gadam iekļaujošā izglītība ir definēta kā process, kurā tiek nodrošinātas atbilstošas visu izglītojamo daudzveidīgās vajadzības, palielinot ikviena izglītojamā līdzdalības iespējas mācību procesā, kultūrā un dažādās kopienās un samazinot izslēgšanas iespējas no izglītības un izglītības ieguves procesa. Iekļaujoša vērtēšana ir pieeja vērtēšanai vispārizglītojošā vidē, kurā izglītības politika un prakse tiek plānota visu skolēnu mācīšanās veicināšanai atbilstoši viņu spējām. Līdz ar to iekļaujošas vērtēšanas vispārējais mērķis ir vērsts uz to, lai viss vērtēšanas process atbalstītu un uzlabotu visu skolēnu, ieskaitot skolēnus ar speciālām vajadzībām, piedalīšanos mācību procesā. Var teikt arī tā, ka iekļaujošas vērtēšanas mērķis ir uzlabot visu skolēnu mācību sasniegumus visparizglītojošā vidē. Iekļaujoša mācību sasniegumu vērtēšana ietver sevī aktīvu skolotāju, skolēnu, vecāku, klasesbiedru un citu iespējamo vērtētāju (piemēram, logopēda, speciālā pedagoga, pedagoga palīga) piedalīšanos vērtēšanas procesā. Balstoties uz šiem mērķiem, kā arī lai sniegtu palīdzību mācību satura apgūvē skolēniem ar speciālām vajadzībām, ir izveidota atbalsta pasākumu sistēma.

Pašlaik spēkā esošo 2013.gada 6.augusta Ministru kabineta noteikumu Nr.530 „Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu, pamatizglītības mācību priekšmetu standartiem un pamatizglītības programmu paraugiem” 23.pielikums „Izglītojamā mācību sasniegumu vērtēšana 10 ballu skalā” nosaka izglītojamo vērtēšanas kritērijus 10 ballu skalā:

- 1.Iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte.
- 2.Iegūtās prasmes un iemaņas.
- 3.Attieksme pret izglītošanos.
- 4.Mācību sasniegumu attīstības dinamika.

Minētie kritēriji dod iespēju skolotājiem rīkoties elastīgi, vērtējot ņemt vērā skolēnu iepriekšējo pieredzi, prasmes, iemaņas, darba tempu, lasīšanas raitumu. Skolotāji bieži vien akcentē pirmo vērtēšanas kritēriju un vēlas, lai skolēni apgūst iespējami daudz teorijas, kā arī vairāk jaunas terminoloģijas. Daļai skolēnu, īpaši skolēniem ar speciālām vajadzībām, tekstu lasīšana un sarežģītas terminoloģijas apguve sagādā grūtības, tam nepieciešams papildu laiks un atgādes. Līdz ar to nozīmīgāki ir pārējie vērtēšanas kritēriji. Skolēniem ar speciālām vajadzībām praktiska darbošanās veicas labāk (piemēram, uzdevumi kontūrkartē, rokdarbi, mērījumi) un izraisa viņos interesi par mācību saturu. Īpaša uzmanība būtu jāpievērš attieksmei pret izglītošanos un mācību sasniegumu attīstības dinamikai, kas kopā veido skolēnu pozitīvāku vērtējumu un ceļ viņa pašvērtējumu.

Lai skolēna vērtējumā ietvertu arī attieksmi pret izglītošanos, var ņemt vērā šādus kritērijus:

- 1.Regulāra konsultāciju apmeklēšana.
- 2.Regulāra individuālo/grupu nodarbību apmeklēšana.
- 3.Mājas darbu izpildes regularitāte un kvalitāte.
- 4.Paveiktais darbs mācību stundās : pareizas atbildes uz jautājumiem, iesākti un pabeigti rakstu darbi, sadarbība ar klasesbiedriem, skolotāja palīdzības pieņemšana.

Vērojot skolēnu mācību sasniegumu attīstības dinamiku, var ņemt vērā šādus ieteikumus:

- 1.Dinamikas novērojumus vēlams veikt vismaz divas reizes mācību gada laikā.
- 2.Savu vērtējumu par izglītojamā mācību sasniegumiem izsaka visi skolotāji un visi atbalsta komandas speciālisti, kuri sadarbojas ar šo izglītojamo un viņa vecākiem.
- 3.Savu pašvērtējumu izsaka arī izglītojamais – kuru mācību priekšmetu saturu viņam izdevās apgūt veiksmīgāk, kuru mācību priekšmetu saturs sagādā grūtības un nepieciešama lielāka palīdzība, kuri atbalsta pasākumi palīdzēja apgūt mācību saturu, kādu palīdzību vēlas saņemt turpmāk.

Ja skolotāji vispārīzglītojošā skolā vēlas īstenot iekļaujošo mācību sasniegumu vērtēšanu, tad viņiem jābūt atbilstoši attieksmei, izglītībai, atbalstam un resursiem. Bieži darbā ar skolēniem nozīmīgāka ir tieši attieksme, jo ir jābūt pieņemti dažādību izglītībā un jāsniedz palīdzību mācību satura apguvē ikvienam skolēnam, kuram tas nepieciešams.

Izmantotie resursi

Mācību sasniegumu vērtēšana iekļaujošā mācību vidē. Galvenie politikas un prakses jautājumi. Eiropas speciālās izglītības attīstības aģentūra, 2007.gads.

Mācību sasniegumu vērtēšana iekļaujošā mācību vidē. Eiropas speciālās izglītības attīstības aģentūra, 2009.gads.

www.izm.gov.lv

www.visc.gov.lv

<http://www.european-agency.org/country-information/latvia/publications/lv>

A.Falka

67212227

anita.falka@visc.gov.lv